

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา
สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
THE PRIORITY NEEDS FOR DEVELOPING CARING LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER TACHALOM SCHOOL CONSORTIUM IN
SAMUTSAKORN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹ธิติภา ดาบสมเด็จ Thitipa Dabsomdej ²นันทรัตน์ เจริญกุล Nantarat Charoenkul

^{1, 2}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: 6680038427@student.chula.ac.th

Article Received: June 03, 2025. Revised: December 21, 2025. Accepted: December 23, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน และผู้แทนครู โดยสำรวจข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้างาน หัวหน้าสายชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 24 คน รวม 40 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.989 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดตามลำดับ ได้แก่ การรู้จักสภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) ($PNI_{modified} = 0.868$) การพัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจ และการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาความใส่ใจ ($PNI_{modified} = 0.838$) การเข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้ ($PNI_{modified} = 0.737$) และรู้วิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับความ ต้องการ ความกังวลของครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความสนใจของครูและบุคลากรในเรื่องต่างๆ ($PNI_{modified} = 0.723$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำที่เอาใจใส่, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the current and deriable conditions of caring leadership of School Administrators under Tachalom School Consortium In Samutsakorn Primary Educational Service Area Office; 2) investigating the priority needs for developing caring leadership of School Administrators Under Tachalom School Consortium in Samutsakorn

Primary Educational Service Area Office. The study employed a survey research methodology. The population included 8 school directors, 8 deputy directors, and 24 teacher representatives who served as department heads, grade-level leaders, and heads of learning areas, totally 40, selected through purposive sampling. Data were collected using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.989. Statistical methods used in the analysis included percentage, mean, standard deviation, and modified priority needs index (PNImodified).

The research findings revealed that, overall, the current level of caring leadership among school administrators was moderate, while the desired level was high. The highest need was awareness of one's own potential in caring for teachers, personnel, and stakeholders such as parents and students (PNImodified = 0.868), followed by development of attentiveness among teachers and staff and the creation of supportive contexts for such development (PNImodified = 0.838), deep understanding of teachers and personnel (PNImodified = 0.737), and knowledge of effective strategies for addressing the needs and concerns of educational personnel and enhancing their engagement (PNImodified = 0.723), respectively.

Keywords: Caring Leadership, School Administrators, Primary School

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารกิจการของสถานศึกษา ทั้งการวางแผน ปฏิบัติงาน ควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไปและงานอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562; สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562) ซึ่งการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจที่รวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทักษะและความรู้ที่ก้าวหน้าเพื่อให้สามารถสนับสนุนและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าคือการศึกษา เนื่องจากการศึกษานั้นเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนไทยได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตั้งแต่แรกเกิด หรืออาจกล่าวได้ว่าการศึกษานั้นสามารถเกิดขึ้นตลอดชีวิต การศึกษานั้นช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติต่างๆ พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งความสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ในมาตรา 6 ที่กล่าวว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษาจะช่วยให้การศึกษาเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งการที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการใส่ใจ สนับสนุน และพัฒนาครูและบุคลากร มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ (Leithwood, 2003) โดยการใส่ใจนี้จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและการสนับสนุนเชิงบวกแก่ครูและบุคลากรช่วย

เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีในสถานศึกษา โดยจะส่งผลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เกิดความรู้สึกที่ดีต่องาน และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมในเรื่องสุขภาพจิต มีขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้คนมีเป้าหมายและพลังในการฝ่าฟันอุปสรรค ทำให้คนมีความคิดเชิงบวก ช่วยสนับสนุนให้คนกล้าคิด กล้าทำ จนนำไปสู่เป้าหมายของงานและความสำเร็จได้ (สญาญ์ ธีระวิชิตระกุล และณัฏฐา แดงคำ, 2560)

ความใส่ใจของผู้บริหารในสถานศึกษามีความสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เต็มไปด้วยการสนับสนุนและแรงจูงใจในการทำงานสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารที่มีความใส่ใจและเห็นคุณค่าในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาจะสามารถส่งเสริมภาวะผู้นำและความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การใส่ใจจากผู้บริหารยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันเกิดเป็นวัฒนธรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว ความใส่ใจของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการเสริมสร้างความสำเร็จในการศึกษาและพัฒนาองค์กรทางการศึกษาในระยะยาวและยั่งยืน

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นกระบวนการสำคัญที่มีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เป็นจุดเน้นจากแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2565) เพื่อเป็นรากฐานในการสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและภาวะผู้นำที่เหมาะสมในการบริหารจัดการสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาระดับประเทศและจุดเน้นในแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2567) การพัฒนานี้เกิดขึ้นจากความตระหนักถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการนำองค์กรให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา มีความใส่ใจ สนับสนุน และส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่เน้นการพัฒนามูลฐานทางการศึกษา และเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานตามนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2567 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานการศึกษา สามารถนำไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาที่ดีขึ้นอันจะส่งผลต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และผู้ให้ข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 8 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 8 คน และผู้แทนครูจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้างาน หัวหน้าสายชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 24 คน รวม 40 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนในสหวิทยาเขตท่าฉลอม ทั้ง 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเอกชัย โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก โรงเรียนวัดสามัคคีศรัทธาราม โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม โรงเรียนสมุทรมนิรัตน์ โรงเรียนวัดชีผ้าขาว โรงเรียนวัดใหญ่จอมปราสาท และโรงเรียนหลวงแพทยโกศลอุปถัมภ์

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีจำนวน 30 ข้อ 4 ด้าน ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 10 - 15 นาที เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert rating scale) ซึ่งได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of objective congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และทุกข้อคำถามผ่านเกณฑ์พิจารณา โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.67 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 จากการทดสอบ

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งได้จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา จากนักวิชาการและนักการศึกษา

3. ออกแบบและกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ดังนี้ ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) ตอนที่ 2 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่และเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/เสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

4. ดำเนินการสร้างข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามให้ชัดเจนและครอบคลุมกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

5. กำหนดแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

6. ออกแบบและสร้างแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และเนื้อหาของแบบสอบถาม กำหนดความคิดเชิงโครงสร้างและเนื้อหาระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บข้อมูลวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษาในสหวิทยาท่าฉลอม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสหวิทยาท่าฉลอม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลตามระยะเวลา โดยนำส่ง และเก็บเอกสารด้วยตนเอง ระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม

3.4 ผู้วิจัยติดตามการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนทั้งหมด

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าในสภาพปัจจุบันระดับภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาแนวทางพัฒนาครูโรงเรียนสันต์เสริมวิทย์ ตามแนวคิดความเป็นผู้นำโรงเรียนที่มีความใส่ใจ (อภิญญา สัตยานนท์, 2562) ที่รายงานว่า สภาพปัจจุบันของความเป็นผู้นำโรงเรียนที่มีความใส่ใจของครูโรงเรียนสันต์เสริมวิทย์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน นั่นหมายความว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครยังขาดภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ และมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในระดับเร่งด่วน (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากกว่า 0.5) โดยเฉพาะการรู้ศักยภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) การพัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจ และการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาความใส่ใจ การเข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้ และการรู้วิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับความ ต้องการ ความกังวลของครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความสนใจของครูและบุคลากรในเรื่องต่าง ๆ ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร

ภาวะผู้นำที่เอาใจใส่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล		
1. เข้าใจครูและบุคลากร อย่างถ่องแท้	2.613	0.575	ปานกลาง	4.538	0.555	มากที่สุด	0.737	3
2. รู้วิธีการหรือกลยุทธ์ที่มี ประสิทธิภาพในการจัดการ กับความต้องการ ความ กังวลของครูและบุคลากร ทางการศึกษา และส่งเสริม ความสนใจของครูและ บุคลากรในเรื่องต่าง ๆ	2.633	0.633	ปานกลาง	4.538	0.555	มากที่สุด	0.723	4
3. รู้ศักยภาพของตนเองใน การให้ความใส่ใจต่อครู และบุคลากร และผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน)	2.429	0.641	น้อย	4.536	0.598	มากที่สุด	0.868	1
4. พัฒนาครูและบุคลากร ในเรื่องความใส่ใจ และการ สร้างบริบทที่เอื้อต่อการ พัฒนาความใส่ใจ	2.489	0.607	น้อย	4.575	0.560	มากที่สุด	0.838	2
รวม	2.528	0.619	ปานกลาง	4.551	0.567	มากที่สุด	0.800	

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สำหรับสภาพปัจจุบัน และอยู่ในระดับ “มาก” สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ สะท้อนถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจำแนกตามองค์ประกอบ โดยใช้ค่าดัชนีความจำเป็นจำเป็น (PNI_{modified}) พบว่า 3 อันดับแรกที่มีค่าดัชนีสูงสุด ได้แก่ รู้ศักยภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) (PNI_{modified} = 0.868) บ่งชี้ว่าผู้บริหารมีความสามารถในการตระหนักถึงความชอบ ความสนใจ และการรู้เท่าทันสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้บริหารเอง การมีความเข้าใจและยอมรับในจุดแข็ง ข้อจำกัด ความมีใจโน้มเอียงและอคติของตน และการมีความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาความใส่ใจของตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจ และการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาความใส่ใจ (PNI_{modified} = 0.838) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาครูและบุคลากรผ่านวิธีการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ โดยใช้การถ่ายทอดระหว่างบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจ

ใจ การมีระบบการทำงาน ระบบการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาชีพ หรือระบบการแก้ปัญหาาร่วมกันที่เอื้อต่อการแสดงออกถึงความใส่ใจ นอกจากนี้ยังหมายถึง ความสามารถในการเป็นแบบอย่างของผู้นำที่มีความใส่ใจ โดยการแสดงออกผ่านทุกๆ การกระทำ (actions) การมีปฏิสัมพันธ์ (interactions) และการสร้างความสัมพันธ์ (relationships) กับผู้อื่น และการส่งเสริมและปลูกฝังบรรยากาศของความใส่ใจในทุกมิติของโรงเรียน เข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้ ($PNI_{modified} = 0.737$) สะท้อนถึงความจำเป็นในการการพัฒนาผู้บริหารให้มีความสามารถในการฟัง การตั้งคำถาม การสังเกต และการประเมิน เชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เพื่อเรียนรู้ครูและบุคลากรเพื่อให้เข้าใจในความต้องการ ปัญหา สิ่งที่ทำให้เกิดความสุข สิ่งที่ทำให้กังวล หรือเงื่อนไขต่างๆ ของครูและบุคลากร รวมไปถึงเพื่อให้เกิดความเข้าใจในบริบทต่างๆ ของครูและบุคลากร ทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคลและเป็นกลุ่มในเรื่องของเชื้อชาติ ชนชั้น เพศสภาพ รสนิยมทางเพศ ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา และสิ่งรอบๆ ตัวของเขาเหล่านั้น

ส่วนภาวะผู้นำที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ รู้วิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับความต้องการ ความกังวลของครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความสนใจของครูและบุคลากรในเรื่องต่างๆ ($PNI_{modified} = 0.723$) สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความเข้าใจและความสามารถในการเลือก การปรับเปลี่ยนวิธีการหรือกลยุทธ์ในการจัดการกับความต้องการความกังวล หรือความสนใจของครูและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามสถานการณ์หรือบริบทเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถในการแนะนำ อธิบายวิธีการหรือกลยุทธ์ให้กับครูและบุคลากรในการนำไปใช้จริงได้อย่างชัดเจนถูกต้อง และการประเมินตนเองเพื่อทบทวนผลของการใช้วิธีการหรือกลยุทธ์ดังกล่าว

โดยสรุป ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ ได้แก่ การรู้ศักยภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) การพัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจ และการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาความใส่ใจ การเข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้ และรู้วิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับความต้องการ ความกังวลของครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความสนใจของครูและบุคลากรในเรื่องต่างๆ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ยังต้องพัฒนาภาวะผู้นำที่มีความเอาใจใส่ โดยสมรรถนะของภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ที่ยังไม่สูงมาก ได้แก่ รู้วิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับความต้องการ ความกังวลของครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความสนใจของครูและบุคลากรในเรื่องต่างๆ เข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้ พัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจ และการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาความใส่ใจ และรู้ศักยภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ในสภาพปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่ยังต้องได้รับการพัฒนา ตามที่ Pamela Abbott and Liz Meerabeau (1998) ได้กล่าวว่า ความใส่ใจและ

ความห่วงใยนั้นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีความใส่ใจครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เพียงพอเพื่อให้การทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งตรงกับที่ Christopher Day (2004) กล่าวถึงแนวคิดที่ว่า ครูจะสามารถทำงานได้ดีขึ้นเมื่อพวกเขาได้รับการดูแลเอาใจใส่ และสอดคล้องกับที่ C P van der Vyver (2016) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่เอาใจใส่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู และผลการศึกษาของผู้เรียนภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดสภาพโรงเรียนและมีบทบาทสำคัญต่อประสบการณ์และสภาพการทำงาน การจัดการเรียนการสอนของครู

3. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบ $PNI_{modified}$ พบว่า ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนมีลำดับจากมากไปน้อย โดยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 รู้ศักยภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) ($PNI_{modified} = 0.868$) เป็นภาวะผู้นำที่มีความต้องการจำเป็นในลำดับท้าย แต่ยังคงมีความสำคัญในความสามารถในการตระหนักถึงความชอบ ความสนใจ และการรู้เท่าทันสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้บริหารเอง การมีความเข้าใจและยอมรับในจุดแข็ง ข้อจำกัด ความมีใจโน้มเอียงและอคติของตน และการมีความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาความใส่ใจของตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.2 พัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจและการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาความใส่ใจ ($PNI_{modified} = 0.838$) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารยังต้องมีความสามารถในการพัฒนาครูและบุคลากรผ่านวิธีการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ โดยใช้การถ่ายทอดระหว่างบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจ การมีระบบการทำงาน ระบบการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาชีพ หรือระบบการแก้ปัญหาาร่วมกันที่เอื้อต่อการแสดงออกถึงความใส่ใจ นอกจากนี้ยังหมายถึง ความสามารถในการเป็นแบบอย่างของผู้นำที่มีความใส่ใจ โดยการแสดงออกผ่านทุกๆ การกระทำ (actions) การมีปฏิสัมพันธ์ (interactions) และการสร้างความสัมพันธ์ (relationships) กับผู้อื่น และการส่งเสริมและปลูกฝังบรรยากาศของความใส่ใจในทุกมิติของโรงเรียน

3.3 เข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้ ($PNI_{modified} = 0.737$) ผู้บริหารยังต้องมีความสามารถในการฟัง การตั้งคำถาม การสังเกต และการประเมิน เชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เพื่อเรียนรู้ครูและบุคลากรเพื่อให้เข้าใจในความต้องการ ปัญหา สิ่งที่ทำให้เกิดความสุข สิ่งที่ทำให้กังวล หรือเงื่อนไขต่างๆ ของครูและบุคลากร รวมไปถึงเพื่อให้เกิดความเข้าใจในบริบทต่างๆ ของครูและบุคลากร ทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคลและเป็นกลุ่ม ในเรื่องของเชื้อชาติ ชนชั้น เพศสภาพ รสนิยมทางเพศ ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา และสิ่งรอบๆ ตัวของเขาเหล่านั้น เป็นต้น

3.4 รู้วิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับความ ต้องการ ความกังวลของครู และบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความสนใจของครูและบุคลากรในเรื่องต่างๆ ($PNI_{modified} = 0.723$) เป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีความต้องการในการพัฒนาในลำดับแรก ผู้บริหารยังขาดความเข้าใจและความสามารถในการเลือก การปรับเปลี่ยนวิธีการหรือกลยุทธ์ในการจัดการกับความ ต้องการ ความกังวล หรือ ความสนใจของครูและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามสถานการณ์หรือบริบทเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถในการแนะนำ อธิบายวิธีการหรือกลยุทธ์ให้กับครูและบุคลากรในการนำไปใช้จริงได้อย่างชัดเจนถูกต้อง และการประเมินตนเองเพื่อทบทวนผลของการใช้วิธีการหรือกลยุทธ์ดังกล่าว

การวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครมีความต้องการจำเป็นสูงในทุกสมรรถนะของการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจ ใส่ โดยเฉพาะในด้านการรู้ศักยภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) การพัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจ และการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการ พัฒนาความใส่ใจ การเข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้ และการรู้วิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการ จัดการกับความ ต้องการ ความกังวลของครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความสนใจของครูและ บุคลากรในเรื่องต่างๆ โดยการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการในรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร ประจำปีงบประมาณ 2567 ในด้านการบริหารและจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2567) และเป็นไปตามมาตรฐานการบริหารจัดการองค์การสู่ความเป็นเลิศ ที่ให้ความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารในการนำองค์การไปสู่เป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2565)

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ ภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยผู้นำที่เอาใจใส่หมายถึงการบริหาร สถานศึกษาแสดงออกทางพฤติกรรมถึงความเอาใจใส่ผ่านภาวะผู้นำทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลักที่ 1 การทำความเข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้สมรรถนะหลักที่ 2 การรู้จักวิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดการกับความ ต้องการ ความกังวลของครูและบุคลากรทางการศึกษา และเพื่อส่งเสริมความสนใจต่างๆ สมรรถนะหลักที่ 3 การรู้จักศักยภาพของตนเอง เพื่อนำมาพัฒนาความใส่ใจของตน สมรรถนะหลักที่ 4 การพัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจ และการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาและการแสดงความใส่ใจ ผ่านคำพูด ผู้นำที่มีความเอาใจใส่จะต้องมีสมรรถนะ 4 ด้าน โดยแต่ละด้านมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเรียง ตามลำดับ ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำที่เอาใจใส่

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ดังนี้

ภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จะต้องแสดงออกทางพฤติกรรมถึงความเอาใจใส่ผ่านภาวะผู้นำทั้ง 4 สมรรถนะ โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเรียงตามลำดับ ดังนี้

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำลำดับที่ 1 คือ สมรรถนะหลักที่ 3 คือ การรู้จักศักยภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) ($PNI_{modified} = 0.868$) หมายถึง ความสามารถในการตระหนักถึงความชอบ ความสนใจ และการรู้เท่าทันสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้บริหารเอง การมีความเข้าใจและยอมรับในจุดแข็ง ข้อจำกัด ความมีใจโน้มเอียงและอคติของตน และการมีความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาความใส่ใจของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สมรรถนะหลักที่ 3 ประกอบไปด้วย 4 สมรรถนะย่อย ได้แก่ 1) การตระหนักถึงความชอบ ความสนใจ และสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อตนเอง 2) ความเข้าใจในจุดแข็งและข้อจำกัดของตนเอง 3) ความมีใจโน้มเอียงและอคติของตนเอง และ 4) มีความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาความใส่ใจของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำลำดับที่ 2 คือ สมรรถนะหลักที่ 4 คือ การพัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจ และการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาและการพูดถึงความใส่ใจ ($PNI_{modified} = 0.838$) หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาครูและบุคลากรผ่านวิธีการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ โดยใช้การถ่ายทอดระหว่างบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจ การมีระบบการทำงาน ระบบการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาชีพ หรือระบบการแก้ปัญหาร่วมกันที่เอื้อต่อการแสดงออกถึงความใส่ใจ นอกจากนี้ยังหมายถึง ความสามารถในการเป็นแบบอย่างของผู้นำที่มีความใส่ใจ โดยการแสดงออกผ่านทุกๆ

การกระทำ (actions) การมีปฏิสัมพันธ์ (interactions) และการสร้างความสัมพันธ์ (relationships) กับผู้อื่น และการส่งเสริมและปลูกฝังบรรยากาศของความใส่ใจในทุกมิติของโรงเรียน

สมรรถนะหลักที่ 4 ประกอบไปด้วย 2 สมรรถนะย่อย ได้แก่ 1) การพัฒนาครูและบุคลากรผ่านวิธีการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ และ 2) การสร้างสภาพแวดล้อมและบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาความใส่ใจ

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำลำดับที่ 3 คือ สมรรถนะหลักที่ 1 คือ การทำความเข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้ ($PNI_{modified} = 0.737$) หมายถึง ความสามารถในการฟัง การตั้งคำถาม การสังเกต และการประเมิน เชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เพื่อเรียนรู้ครูและบุคลากรเพื่อให้เข้าใจในความ ต้องการ ปัญหา สิ่งที่ทำให้เกิดความสุข สิ่งที่ทำให้กังวล หรือเงื่อนไขต่างๆ ของครูและบุคลากร รวมไปถึง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบริบทต่างๆ ของครูและบุคลากร ทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคลและเป็นกลุ่ม ในเรื่องของเชื้อชาติ ชนชั้น เพศสภาพ รสนิยมทางเพศ ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา และสิ่งรอบๆ ตัวของเขา เหล่านั้น เป็นต้น

สมรรถนะหลักที่ 1 ประกอบด้วย 4 สมรรถนะย่อย ได้แก่ 1) การฟังให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ 2) การตั้งคำถามให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ 3) การสังเกตให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และ 4) การเรียนรู้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำลำดับที่ 4 คือ สมรรถนะหลักที่ 2 คือ การรู้จักวิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับความ ต้องการ ความกังวลของครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความสนใจของครูและบุคลากรในเรื่องต่าง ๆ ($PNI_{modified} = 0.723$) หมายถึง ความเข้าใจและความสามารถในการเลือก การปรับเปลี่ยนวิธีการหรือกลยุทธ์ในการจัดการกับความ ต้องการ ความกังวล หรือความสนใจของครูและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามสถานการณ์หรือบริบทเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถในการแนะนำ อธิบายวิธีการหรือกลยุทธ์ให้กับครูและบุคลากรในการนำไปใช้จริงได้อย่างชัดเจนถูกต้อง และการประเมินตนเองเพื่อทบทวนผลของการใช้วิธีการหรือกลยุทธ์ดังกล่าว

สมรรถนะหลักที่ 2 ประกอบไปด้วย 3 สมรรถนะย่อย ได้แก่ 1) การเลือกวิธีการหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม 2) การปรับเปลี่ยนวิธีการหรือกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม และ 3) การนำวิธีการหรือกลยุทธ์ไปใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ตามสมรรถนะที่มีระดับความต้องการจำเป็นสูง โดยควรรู้จักศักยภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) เป็นลำดับแรก จากนั้นจึงพัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจ และการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาและการพูดถึงความใส่ใจ และทำความเข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ไปสนับสนุนให้โรงเรียนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตระหนักถึงความสำคัญและส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำที่เอาใจใส่มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ในด้านรู้จักศักยภาพของตนเองในการให้ความใส่ใจต่อครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน) ด้านพัฒนาครูและบุคลากรในเรื่องความใส่ใจและการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาและการพูดถึงความใส่ใจ และด้านทำความเข้าใจครูและบุคลากรอย่างถ่องแท้จากค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับแรก

2.2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่เอาใจใส่ของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตท่าฉลอม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). นโยบายและจุดเน้นการพัฒนาศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สภายุธีธรรมาธิราช และคณะ. (2560). คุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570. สมุทรสาคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (2567). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2567. สมุทรสาคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.
- อภิญา สัตยานนท์. (2562). แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนสันต์เสริมวิทย์ ตามแนวคิดความเป็นผู้นำโรงเรียนที่มีความใส่ใจ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- C P van der Vyver. (2016). Principals transforming schools as caring leaders North-West University. South Africa.
- Christopher Day. (2004). The passion of successful leadership. School Leadership & Management, 24(4), 425-437.
- Leithwood, K. A. and Reihl, C. (2003). What We Know About Successful School Leadership. National College for School Leadership, Nottingham.
- Pamela Abbott and Liz Meerabeau. (1998). The Sociology of the Caring Professions. Publisher: Routledge.
- Smylie M. (2016). Caring School Leadership. University of Illinois.